

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการปัญหาการเกษตรของ ชุมชนเข้มแข็ง หมู่บ้านหนองมะจับ จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวปณณภา แม้นพยัคฆ์
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์นครเศร รังควัด

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในชุมชนในการทำกิจกรรม 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน 3) สาเหตุที่ทำให้เกษตรกรในชุมชนตัดสินใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง และ 4) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ความสามัคคี ร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันของสมาชิกชุมชน และการรวมกลุ่มกันในการประกอบอาชีพ โดยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ทั้งแบบเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ประชาชน การสังเกตการณ์ และสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จากจำนวนครัวเรือน 329 ครัวเรือน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.13 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาภาคบังคับปีที่ 4-7 ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก โดยประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 27.54 ปี มีรายได้รวมเฉลี่ย 111,451.38 บาทต่อปี มีลักษณะถือครองที่ดินเป็นของตนเอง โดยมีจำนวนพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 17.27 ไร่ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำการเกษตร และใช้เงินทุนของตนเองในการทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรจากการพูดคุยกับเพื่อนบ้านและผู้นำท้องถิ่นแจ้งให้ทราบ มีความรู้ความเข้าใจรายละเอียดในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในกลุ่มเป็นอย่างดี และผู้ให้ข้อมูลได้รับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนหรือการแก้ไขปัญหาชุมชนในระดับมาก จากการประชุมกันภายในชุมชน การพูดคุยข่าวสารภายในชุมชน หอกระจายเสียงของชุมชน และจากการทำกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดระบุว่าทุกคนในชุมชน และ

กลุ่มต่างๆในชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนในการจัดการปัญหาการเกษตรของชุมชนโดยแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการปัญหาการเกษตรของชุมชนตามความสมัครใจ และความรู้ความสามารถ โดยร่วมกันลงมือปฏิบัติในการจัดการปัญหาการเกษตรของชุมชนในลักษณะการร่วมเป็นคณะกรรมการชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยทั้งนี้แยกเป็นมีส่วนร่วมจัดการปัญหาการเกษตรของชุมชนเข้มแข็ง ในระดับมากในด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมทำ ดำเนินการ และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล และสามารถแยกเป็นมีส่วนร่วมปานกลางในด้านการร่วมสนับสนุนการจัดทำแผน ตามลำดับ และเกษตรกรให้เหตุผลในการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาการเกษตรของชุมชนเนื่องมาจากทำให้ชุมชนเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น ช่วยเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้กับคนในชุมชน ช่วยสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการสร้างชุมชนพึ่งตนเอง ช่วยแก้ไขปัญหาในการผลิตและการตลาดของสินค้าเกษตรในชุมชน

ผลการศึกษาการจัดการชุมชนเข้มแข็ง หมู่บ้านหนองมะจับ จังหวัดเชียงใหม่พบว่า กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งของบ้านหนองมะจับ เกิดจากการที่ชุมชนได้เริ่มคิดค้นกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อาศัยขนบธรรมเนียมประเพณี การนับถือผู้อาวุโสและผู้นำ เป็นตัวขับเคลื่อนทำให้เกิดกิจกรรมและสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆได้อย่างประสบความสำเร็จทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และมีความต่อเนื่องในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ จนเป็นที่ยอมรับจากบุคคลภายนอก นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งในที่สุด

Title	Farmer Participation in Agricultural Problem Management of Empowered Community in Nongmajub Village Chiangmai
Author	Miss Punnapa Maenpayuk
Degree of	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Nakarate Rungkawat

ABSTRACT

The main objectives of this research were to study: 1) the styles of farmer participation in the community activities; 2) the forms of farmer participation in joint implementation of the activities; 3) the reasons which made farmers in the community decide to manage agricultural, social and environmental problems affecting community empowerment; and 4) to analyze factors influencing the participation towards community empowerment, unity, participation and community of community members, and grouping together to perform livelihood activities. The study was conducted by using the Mixed Methodology Research in both quantitative and qualitative aspects data collection was done through interviews with community leaders and villagers, and observation. Instruments in this study were obtained through simple random sampling from 329 households obtained data were analyzed by using frequencies, percentages and means.

Based on socio – economic characteristics and participation styles it was found that more than one - half of the informants were male with an average age of 52.13 years, married, and elementary school graduates. Their main occupation was farming and had been doing it for 27.54 years on average. They had an average monthly income of 111,451.38 baht. Most of the informants owned their farming area for 17.27 rai on average. All of the informants used household labors in farming with their own capital. Majority of the informants were members of the village fund group and the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Many of the informants perceived agricultural information from their neighbors and local leaders. They had a high level of knowledge and understanding on mutual problem solving. They also had a high level of perception on community development and problem- solving. They

perceived news about community development and problem solving through the following: community meeting, having conversation with people in the community, The community news broadcast tower, and community joint activities. Almost all of the informants revealed that every body in the community participated in the analysis and planning on the management of problem solving in agriculture. There was a division of duties and responsibilities of the informants which were related to the management of agricultural problems based on their own preferences, knowledge and abilities. Meanwhile, they were selected to act as committee members of the community.

Further results of this study indicated that the informants had a high level of the participation in the management of agricultural problems in terms of brain-storming, decision-making, implementation and monitoring. However, they had a moderate level of the participation in planning support. They decided to participate in agricultural problems solving because they wished that their community economy would be improved. Besides, it helped people in the community have more knowledge and understanding about their occupation. Also, the people were aware of self-reliance and problem-solving in agricultural production and marketing.

Finally, results of the study showed that the process of the community empowerment of the village arised from the initiation to seek for activities to help problem-solving the community through community participation based on the tradition , beliefs, seniority and leaderships which served as driving force leading towards the creation of activities and the successful implementation of the various activities. The quality managerial administration must be done continually and accepted by people inside and outside of the community.